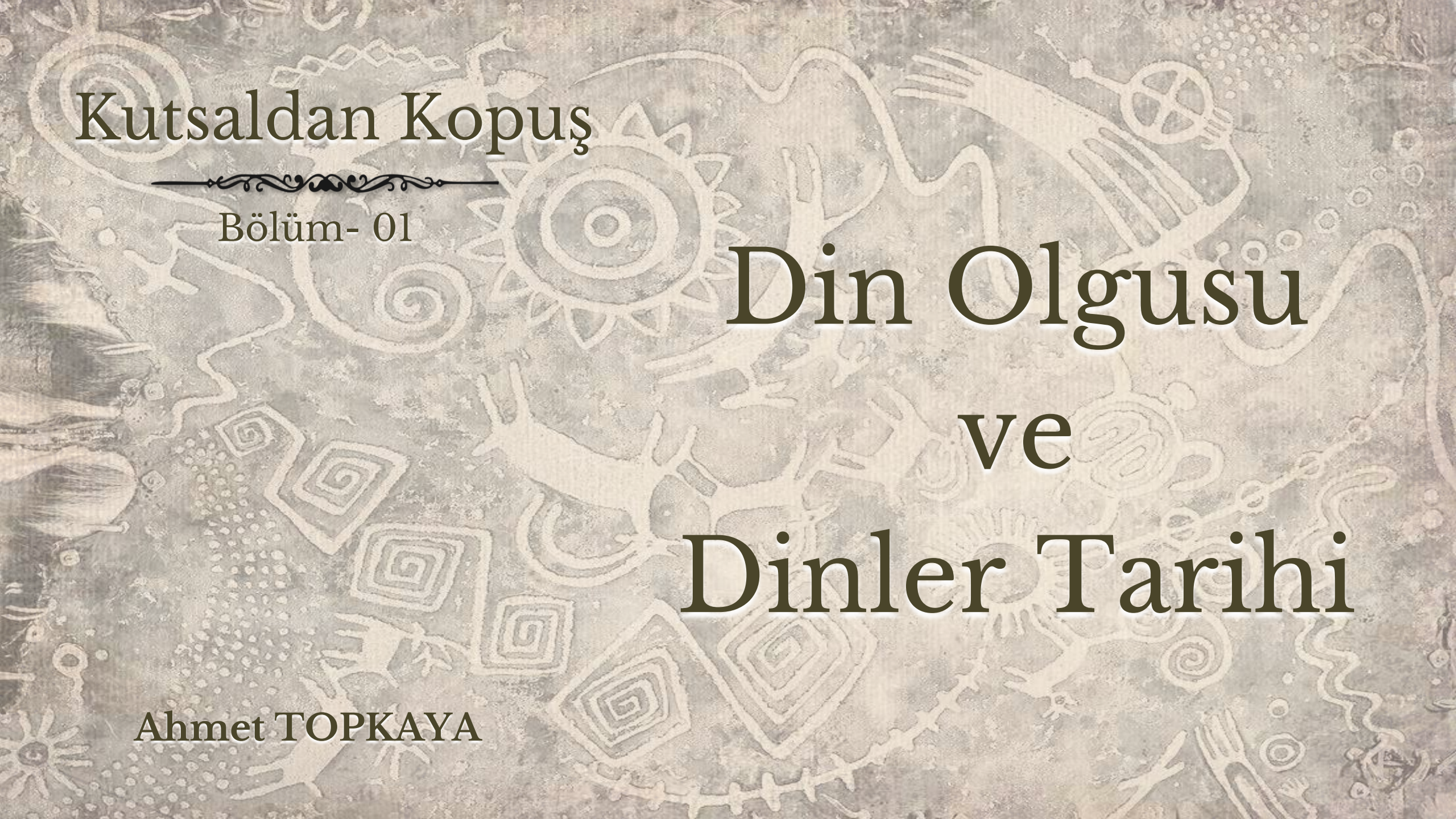

Kutsaldan Kopuş

Bölüm- 01

Din Olgusu ve Dinler Tarihi

Ahmet TOPKAYA

DİN OLGUSU

DİNLER TARİHİ

- A- Hint Coğrafyası ve Etkileşimli Dinler
- B- Uzak Doğu Dinleri
- C- Antik Mezopotamya Etkileşimli Yakındoğu Dinleri
- D- Ortadoğu Dinleri
- E- Antik Mısır ve Etkileşimli Dinler
- F- İlkel Dinler ve Kabile Dinleri

Sonuç ve Değerlendirme & Soru- Cevap

İSLAM'IN TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ

- A- İslam Öncesi Mekke ve Medine
- B- İslam'ın Doğuşu
- C- İslam Toplumunda Erken Dönem Yapısal Ayrışmalar

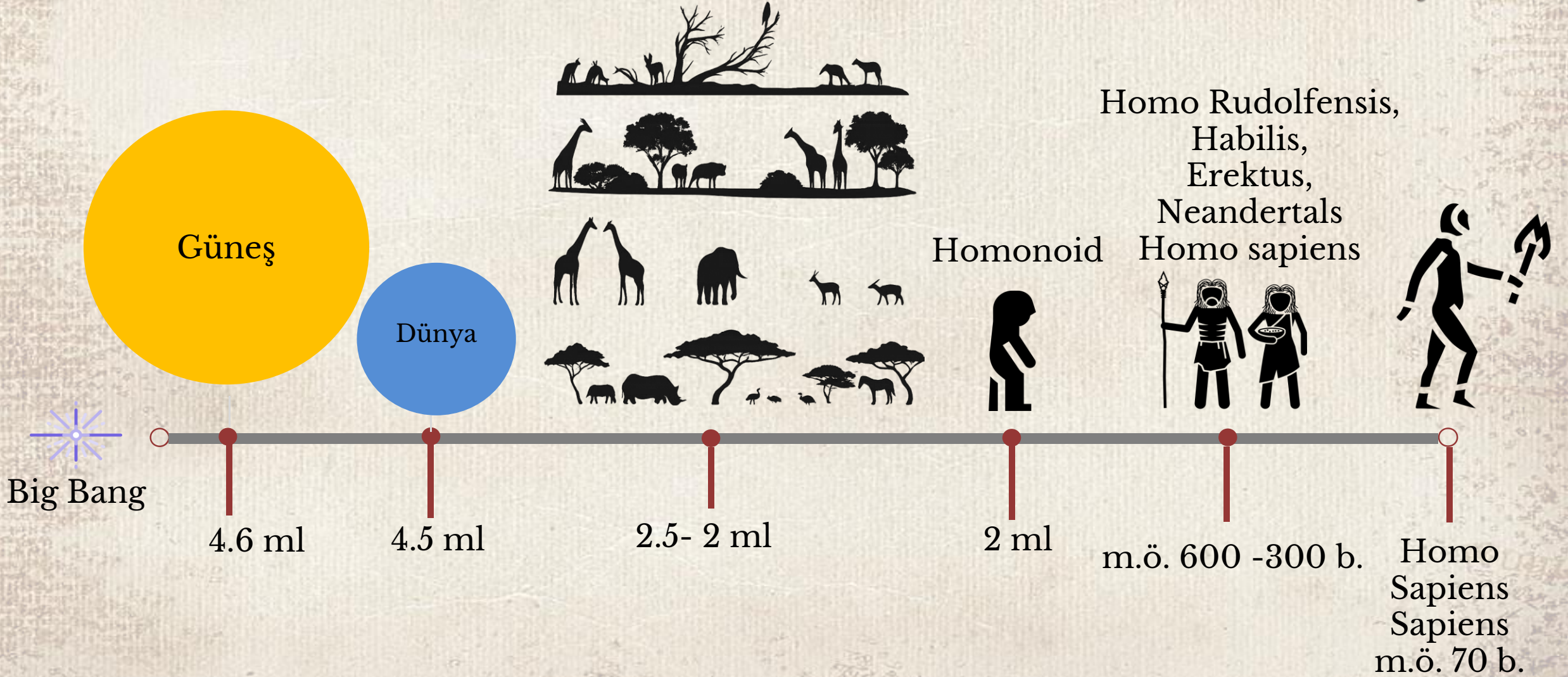
KUTSALDAN KOPUŞ

- A- Siyasal Kırılma: Otorite Paylaşım Krizi
- B- Mezhepsel Ayrışma: Düşünsel Temeller
- C- Teorik İdeal ve Pratık Gerçeklik Gerilimi

Sonuç ve Değerlendirme & Soru- Cevap

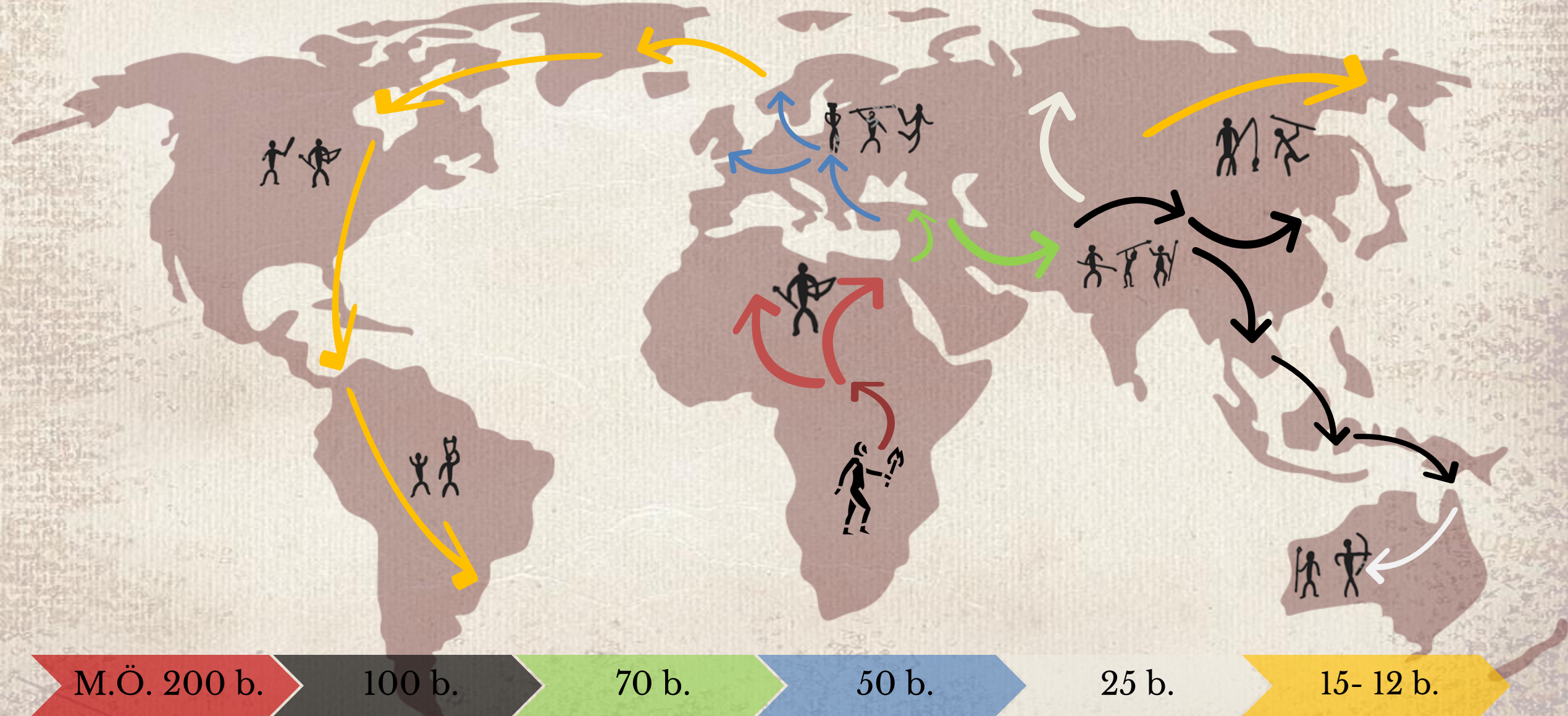
Kutsaldan Kopuş Bölüm 1

Varoluşun Kısa Tarihi- Bizim Hikayemiz

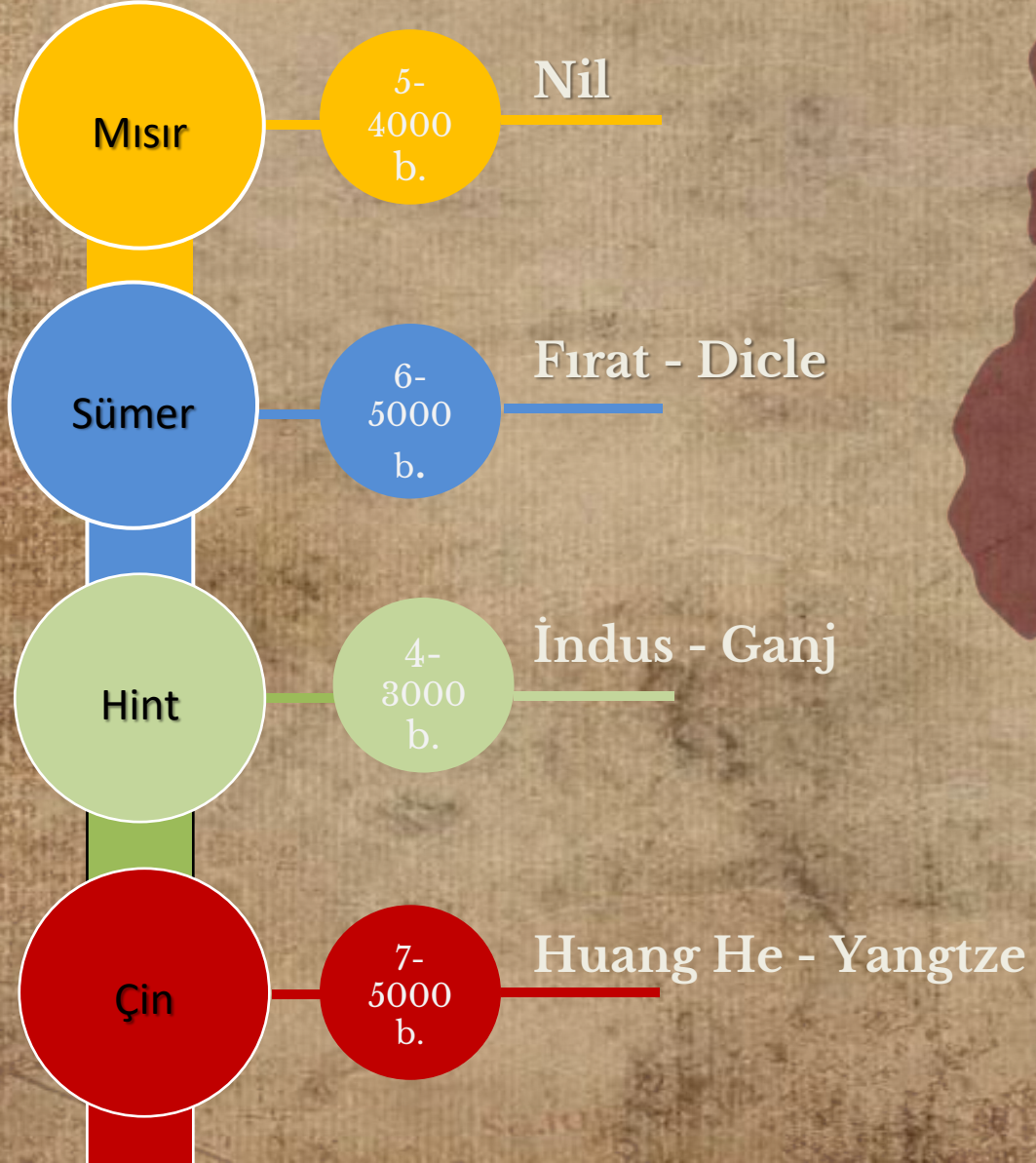

Kutsaldan Kopuş Bölüm 1

Yayılişın Kısa Tarihi- Bizim Hikayemiz

Kutsaldan Kopuş Bölüm 1

Yerleşik Hayata Geçişin Kısa Tarihi-

- **Tylor: Animizm** → ruhlara inanış doğada, insan ve hayvanlarda, hatta cansız nesnelerde bile ruhların var olduğuna inanma düşüncesidir.
- **Müller: Doğa olaylarının kutsallaştırılması.** Güneş, yıldırım, rüzgâr gibi doğa güçlerinin tanrısallaştırılması
- **Durkheim: Totemizm, toplumun kendini yüceltmesi.** toplumun kendi varlığını simgesel biçimde kutsallaştırmasıdır; dolayısıyla tanrı aslında toplumun kendisidir.
- **Eliade: Kutsal deneyimi merkez alan fenomenoloji.** Kutsalı deneyimle ve gündelik hayatı kutsal ve kutsal dışı ayrıştırma çabası
- **Jung & Freud & Boyer: Psikolojik ve evrimsel açıklamalar**
- **Weber & Berger & Hegel: Sosyolojik işlevler**

Kutsaldan Kopuş Bölüm 1

- **Din**, ortak tanımını olmayan, çok boyutlu evrensel bir olgu.
- Arapça: İtaat, hesap v.b
Latince: Religion (bağlamak-bağlanmak)
- Hem bireysel hem toplumsal düzeyde işlevsel köklü bir olgu
- İnanç, ahlak ve değerler bütünü

Dinin Tanım ve Kökeni

- İnsanlığın en köklü varoluşsal sorularına yönelik cevap ve anlam arayışı
- Doğa olaylarını açıklama çabası
- Ölüm sonrası yaşam tasavvuru
- Toplumsal düzeni sağlama aracı
- Kültürel ve tarihsel bir gerçeklik

İlkel ve kabile dinleri, kutsal kitabı ve sistemli öğretileri bulunmayan; doğa, atalar ve ruhlar etrafında şekillenen inanç sistemleridir. Bu dinler doğayla iç içe bir dünya anlayışını yansıtır.

Animizm: Doğadaki tüm varlıkların —insan, hayvan, bitki, taş, su gibi— bir ruha veya canlı öz'e sahip olduğuna inanan inanç sistemidir. Nehir, Dağ, Orman

Totemizm: Bir klan ya da topluluğun, kendisini bir hayvan, bitki veya nesneyle soy bağı kurarak özdeşleştirdiği ve bu varlığı kutsal kabul ettiği inanç biçimidir. Kurt, Aslan

Tabu: Kutsal olanla olmayanı ayıran, belirli davranışları veya nesneleri yasaklayan toplumsal ve dini yasaklar sistemidir. Krallara ait eşyalar, asa, taç, taşlar, aletler

Fetişizm: Belirli nesnelerin doğaüstü güçler taşıdığına, insan yaşamını etkileyebileceğine inanılan inanç biçimidir. Şans getireceğine inanılan babadan kalan ve boyna asılan diş,

Şamanizm: Ruhlarla iletişim kurabilen, hastalıkları iyileştiren ve doğaüstü güçleri yönlendirdiğine inanılan şamanların önderlik ettiği inanç ve ritüel sistemidir. Davul,..

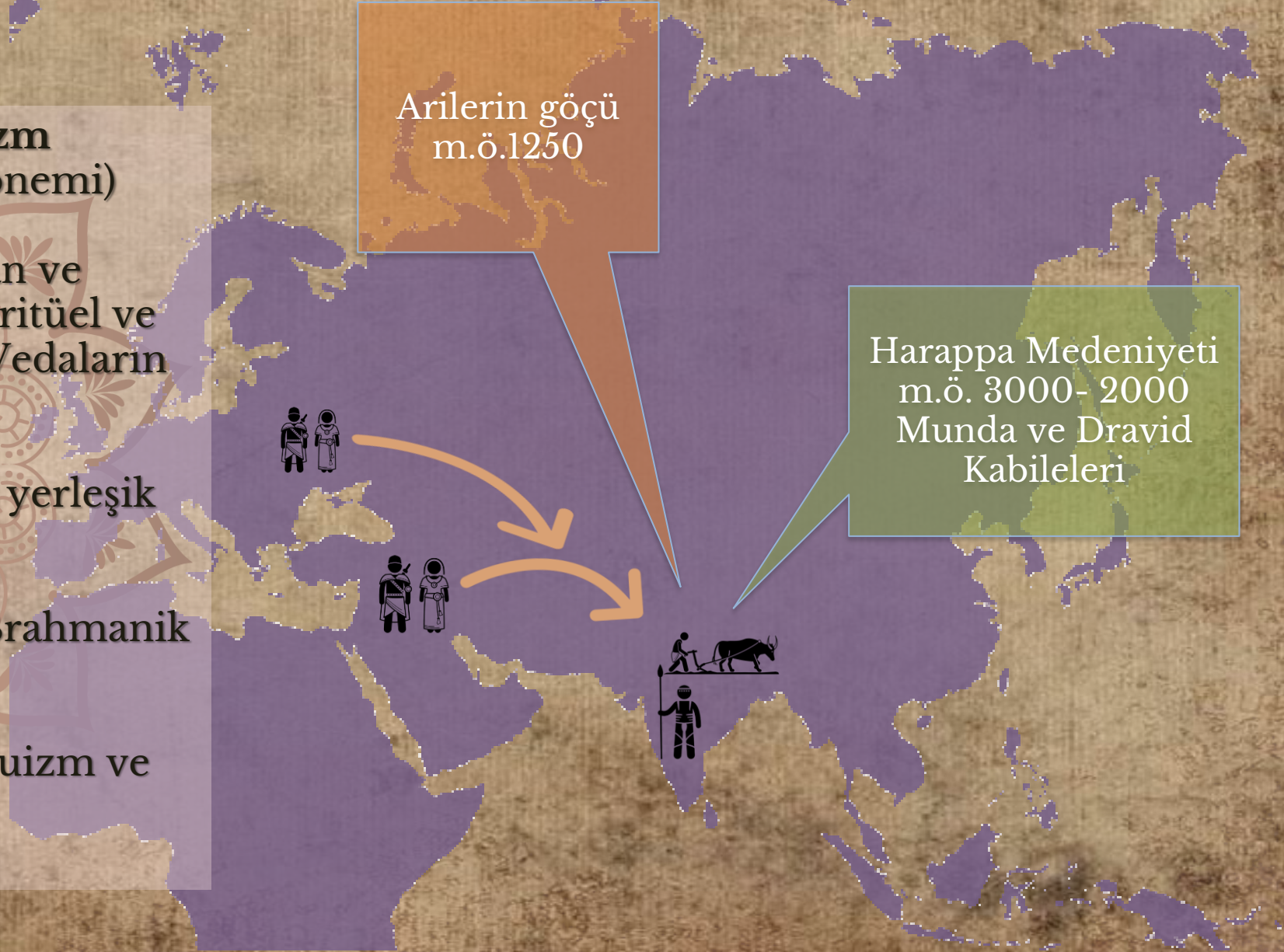
Kabile Dinleri: Yazılı öğretileri bulunmayan, doğa olayları, atalar ve ruhlar etrafında şekillenen, ritüel ve mitlerle sürdürülen geleneksel inanç sistemleridir.

Kutsaldan Kopuş Bölüm 1

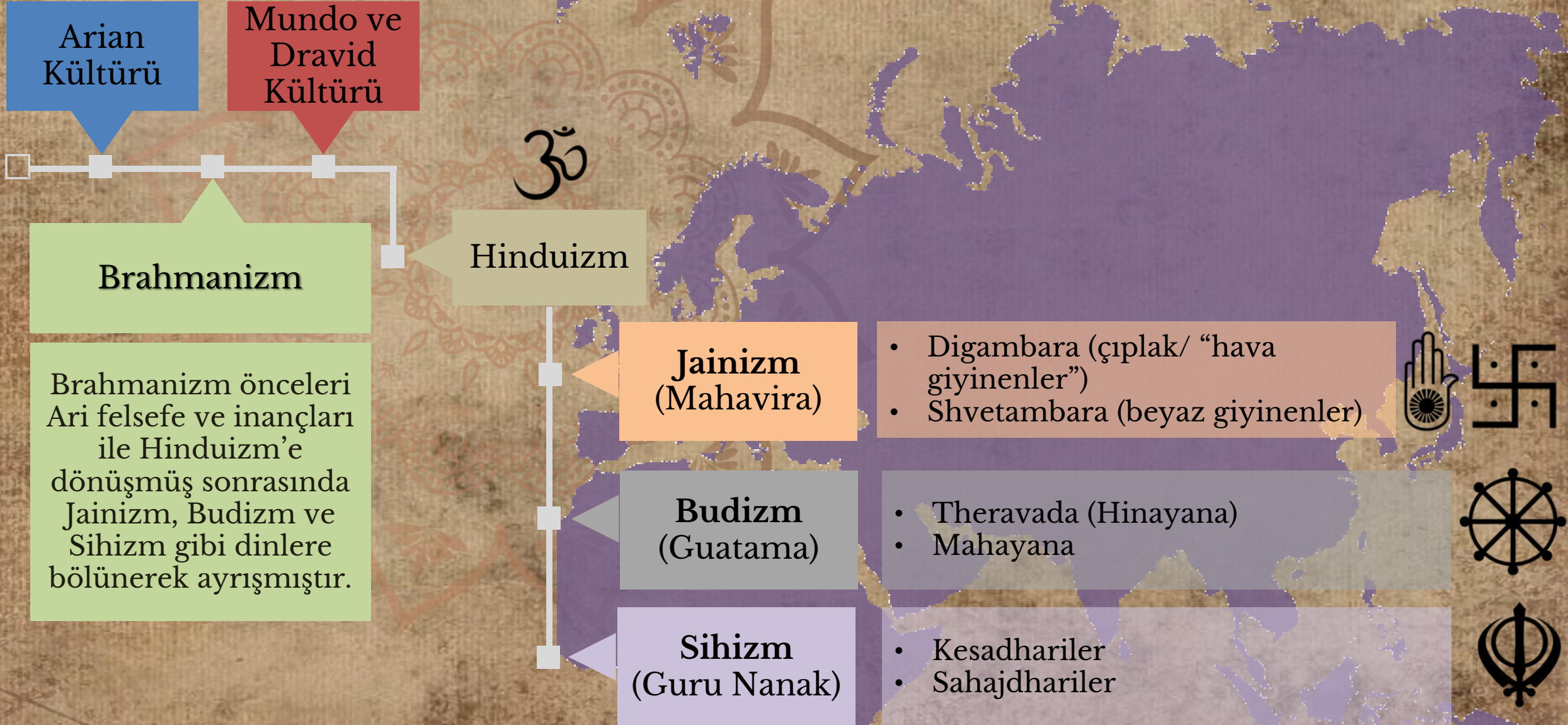
Hint Coğrafyası ve Etkileşimli Dinler

- M.ö 3000- 2000 **Brahmanizm**
(Rahipler Dini ve Vedalar dönemi)
- M.ö. 1250 ~ **Hinduizm** (Arian ve Hindu sentez Dini. kültürel, ritüel ve felsefi birikimlerin sentezi. Vedaların yeniden derlenmesi.
- M.ö 600 **Jainizm**: Bramanik yerleşik dine sosyal ve felsefi tepki.
- M.ö 600 **Budizm**: Yerleşik Brahmanik din ve kast sistemine tepki.
- M.s 16. yüzyıl: **Sihizm**: Hinduizm ve İslam sentezi

Kutsaldan Kopuş Bölüm 1

Hint Dinlerinde Ayrışma

Kutsaldan Kopuş

Bölüm 1

Uzak Doğu Dinleri

M.Ö. 6-5.000 Kültürel etkileşim ve etnik unsurların kaynaştığı dönem. Tao İnancı (Animizm + Şamanizm: Doğa ile uyum, zıtlıkların ve dengenin felsefesi)

Xia Hanedanlığı (M.Ö. 2070–1600) Mitolojik Dönem

Shang Hanedanlığı (M.Ö. 1600–1046)

Zhou Hanedanlığı (M.Ö. 1046–256)
Zho'nun Shang'ı yıkışı, siyasi birliği sağlamasına rağmen dini ve siyasi ayrışmalar döneminin başlangıcı.

M.Ö. 6. yüzyıl
Taoizm'in
doğuşu.
Lao-zi (Lao Tse)

**M.Ö. 6. yüzyıl
Konfiçyanizm'in
doğuşu
(Kong Fuzi)**

M.Ö. 3. yüzyıl
Şintoizm'in
doğuşu
(Yerleşik animizm
ve Çin Budizm'i
ile sentez)

Kutsaldan Kopuş Bölüm 1

Uzakdoğu Dinlerinde Ayrışma

Tao İnancı ve Kültürü
Animizm + Şamanizm

Taoizm
(Lao Zi)

- Quanzhen Dao (Felsefi Taoizm)
- Zhengyi Dao (Dini Taoizm)

Konfüçyanizm
(Kong Fuzi)

- Klasik Konfüçyanizm
- Mencius Ekolü

Legalizm: Konfüçyüsçülük ahlak, erdem ve toplumsal ilişkilere vurgu yaparken, Legalizm güçlü merkezi otorite ve katı yasalarla düzeni sağlamayı savunur.

Şintoizm

- Yerel Japon Animizm'i ile Taoizm ve Budizm sentezi.

Tao (yol) kavramı, Çin'in kadim bilgelik kaynaklarına kadar uzanır. Özellikle Yi Jing adlı eski bir metinde Tao'nun izleri açıkça görülür. Bu eser, evrendeki düzenin değişim ve dengeyle işlediğini anlatır; doğanın ve insanın aynı bütünün parçaları olduğunu savunur.

Kutsaldan Kopuş Bölüm 1

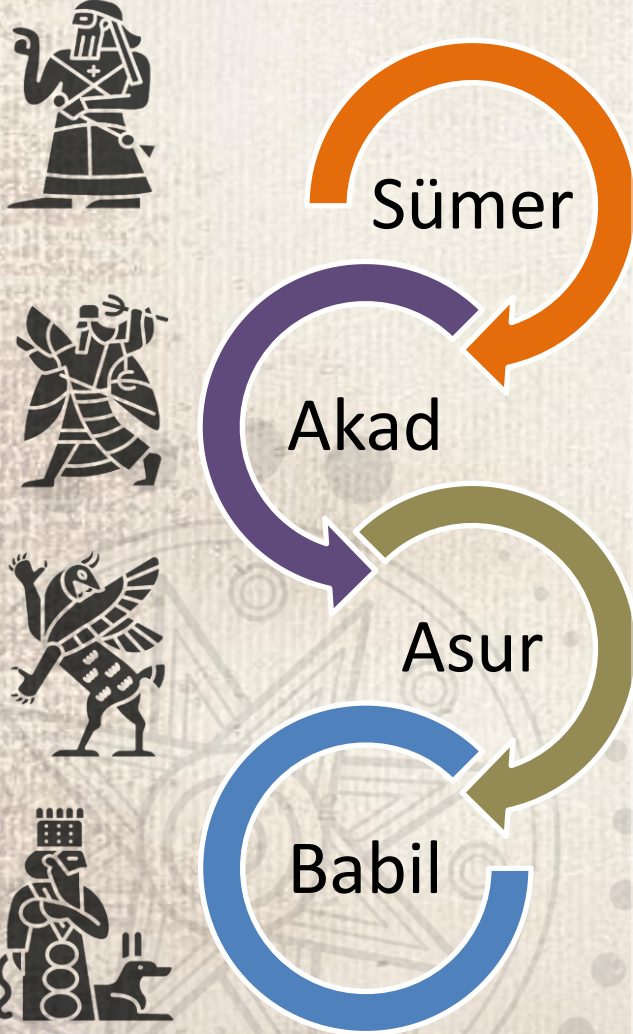
Antik Mezopotamya Etkileşimli Yakındoğu Dinleri

- M.ö. 12000 -4 : Tarım toplumuna geçiş
- 4000 Ur, Uruk, Lagaş, Eridu ve Kiş'te kentleşme
- 3000- 2000  oktanrılı Sümer Uygarlığının doğuşu
- M.ö 2500 Akad Krallığı ve Sargon ile birlikte ilk kurumsal devletin doğuşu ( oktanrılı)
- 2000- 600 Asur Uygarlığı ( oktanrılı)
- 1800- 500 Babil Uygarlığı ( oktanrılı)
- M.ö. 1700- 1500; 1500- 800; 600 Zerd şl ğ n doğuşu (Kısmen Tektanrılı)
- M.s. 216 Maniheizm'in doğuşu

Kutsaldan Kopuş Bölüm 1

Antik Mezopotamya Etkileşimli Yakındoğu Dinleri

- Sümer, Akad, Asur ve Babil Uygarlıkları tarihsel süreçte birbirlerinin ardılı uygarlıklardır.
- Çoktanrılı dinleri kültürel süreçte isim değiştirerek tüm yaşama eklemlenmiştir.
- Her bir kültürün ve uygarlığın izini bir başka uygarlığın kültür ve din hazinesi içinde görmek mümkündür.
- Mezopotamya'da din, toplumsal yaşamın en merkezi unsuru olarak şekillenmiştir. Bu uygarlıklarda tanrılar, yalnızca metafizik varlıklar değil aynı zamanda kenti koruyan ve yönetimin meşruiyetini belirleyen siyasal figürler olarak algılanmıştır.

Zerdüştilik
- Manicilik
- Mazdekilik

Geyyumersiyye

Zervaniyye

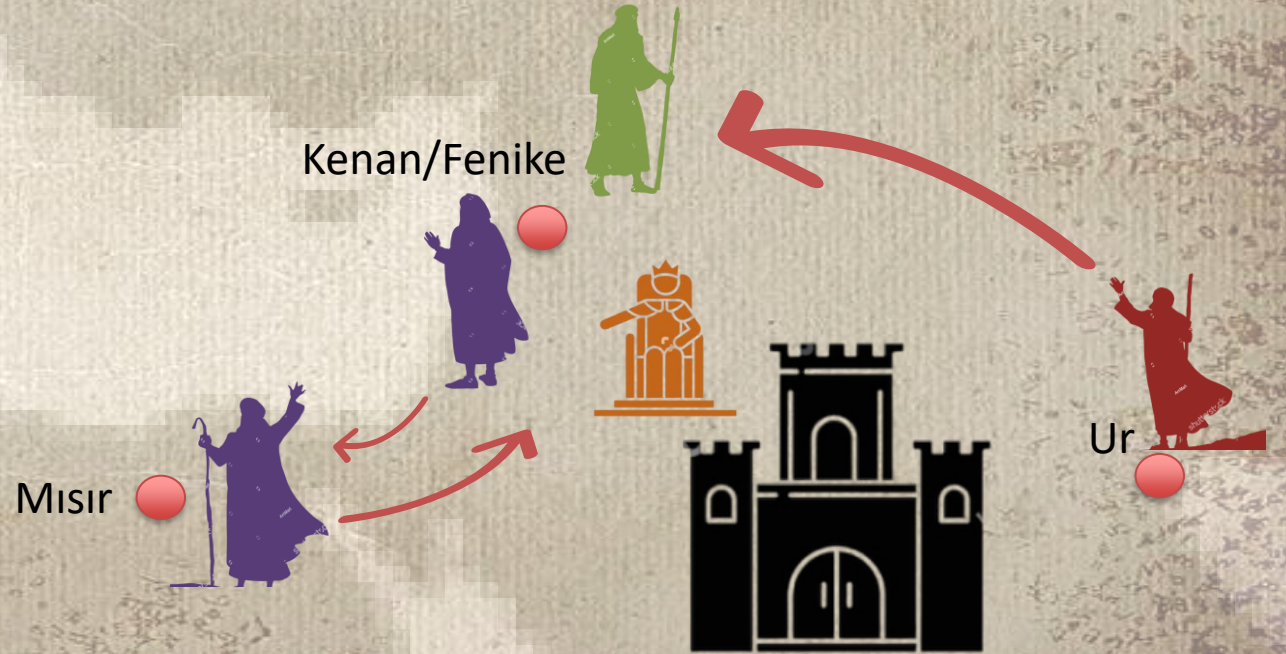
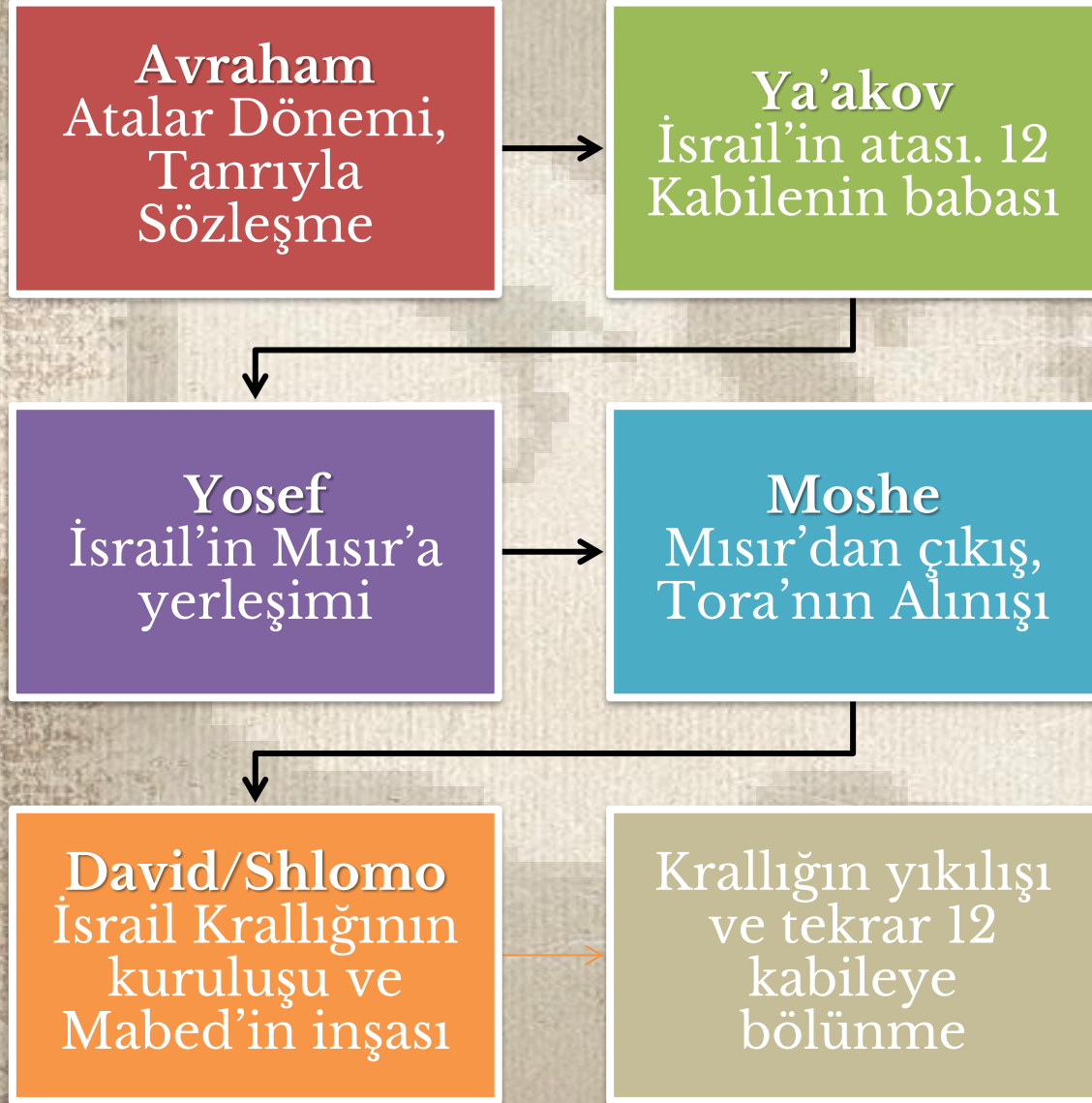
Zerdüştiyye

Maniheizm

Kutsaldan Kopuş Bölüm 1

Ortadoğu Dinleri -Yahudilik-

Kutsaldan Kopuş Bölüm 1

Ortadoğu Dinleri -Yahudilik-

- M.Ö. 931: İsrail Krallığının yıkılışı ve Yakup dönemi kabilelere tekrar bölünüş
- M.Ö. 722 Kuzey Krallığın yıkılışı, (10 kabile)
- M.Ö. 586 Güney (Yahuda) Krallığının yıkılışı (2 Kabile)
- M.Ö. 586 Tapınağın yıkılışı ve Babil Sürgünü. Sürgün yıllarında Kuzeyde Zerdüşt ve Sümer dini etkileşimleri ile Güneyde ise Mısır ve Helen etkisinin yayılması iki ana ekolün doğuşu. İskenderiye ve Filistin Ekolü.

İskenderiye Ekolü (Mısır ve Helenistik Felsefi Çizgi)

Sadukiler: Aristokrat kökenli dini elit sınıf. Romalı siyasetçiler ile iyi ilişkiler. Helen kültürüne yakınlık

Filistin Ekolü (Geleneksel Çizgi)

Ferisiler: Yahudi Şeriatını yorumlama ve sözlü Tora'ya sıkı bağlılık. Helenizm'e karşı

Esseniler: Saduki ve Ferisilerden ayrışan ve münzevi yaşama ağırlık veriş. Helenizm'e karşı

Kutsaldan Kopuş Bölüm 1

Ortadoğu Dinleri -Hristiyanlık-

- M.S 30-33 İsa'nın mevcut Yahudi dinini eleştiren vaazları ve çarmıha gerilişi
- M.s. 50-70 Şam vizyonu ile Pavlus'un misyonerliği ve Hristiyanlığın kuruluşu
- M.s 100 İncillerin yazılışı
- M.s 380 Tedosios'un Hristiyanlığı resmi din ilan etmesi
- 4. Yüzyıl sonrası siyasal ve teolojik mezhepleşme

Katoliklik

Geleneksel otoriteye ve merkezi yapıya olan sıkı bağlılığı, dogmalara dayalı yorumları ve papalık etrafında şekillenen kurumsal yapısıyla dikkat çeker.

Ortodoksluk

benzer teolojik temellere sahip olmakla birlikte, geleneği daha yerel ve etnik bağlamda yorumlar

Protestanlık

Merkezi dini otoritenin reddi, bireysel vicdanın ön plana çıkarılması ve kutsal metinlerin doğrudan yorumlanması

Kutsaldan Kopuş

Bölüm 1

- M.ö 4000 Nom (klanlar) dönemi
- 3100 Narmer / Menes'in Yukarı ve Aşağı Mısır'ı birleştirmesi
- 2181–2055 Merkezi otoritenin zayıflaması, bölgesel güçlerin yükselmesi.
- 2055–1650 Mısır'ın yeniden birleşmesi.
- 1353–1336 Akhenaton, tek tanrılı dönem
- 1274 Hititlerle yapılan büyük savaş
- 664–332 Persler'in Mısır'ı fethi
- 332 İskender'in Mısır'ı fethi
- Mısır İnançları Antik Yunan- Roma ve Hitit inançlarını derinden etkilemiştir.

Antik Mısır ve Etkileşimli Dinler

İnsanlık tarihinin hiçbir döneminde din ve inançtan yoksun bir topluma rastlanmamıştır.

Din, bir yönüyle inanç, ahlak ve değerler bütünüdür; ifade ederken; bir diğer açıdan bakıldığında kültürel kimlik, yaşam biçimi ve anlam arayışının ifadesi olarak da değerlendirilir.

Her din ya da inanç yakınındaki bir din ya da inanç ile mutlaka etkileşime girer

Din, insanlık tarihinin en eski ve en çok tartışılan kavramlarından biri olduğundan tanımı, kapsamı ve işlevi üzerine yapılmış sayısız değerlendirme, onun çok boyutlu bir yapı olduğunu ortaya koymaktadır.

Her din ya da inanç tarihsel süreçte mutlak surette ayrışmaya uğrar

Kutsaldan Kopuş
Bölüm- 01

Din Olgusu ve Dinler Tarihi

Soru - Cevap

——
ahmettopkaya.com
ahmet@bilgitim.com